

סקירה כלכלית – יפן 2010

תוכן:

- נתונים גיאוגרפיים ואקלימיים
- רקע פוליטי
- רקע כלכלי
- אינדיקטורים כלכליים מרכזיים
- ניתוח אינדיקטורים כלכליים מרכזיים
- סחר חוץ
- השקעות ישירות
- אתגרים
- הזדמנויות
- אסטרטגיית חדירה
- המערכת הפיננסית על רקע המשבר העולמי

נתונים גיאוגרפיים ואקלימיים

יפן הנה מדינת איים השוכנת לאורך מזרח אסיה והאוקיאנוס השקט. שטח כולל: 377,864 קמ"ר. ארבעת האיים המרכזיים משתרעים מצפון לדרום בהתאם, הוקאידו, הונשו (היבשת המרכזית), שיקוקו וקיושו. אי נוסף הנו אוקינאוה הממוקם כ-620 קמ"ר דרום מערבית לקיושו. הארכיפלג היפני כולל למעלה מ-3000 איים קטנים נוספים. שטחה של יפן קטן למעשה במעט משטחה של מדינת קליפורניה.

ערים: מטרופולין טוקיו - 14 מיליון לערך, יוקוהאמה - 3.3 מיליון, אוסאקה - 2.6 מיליון, נגויה - 2.1 מיליון, סאפורו - 1.6 מיליון, קיוטו - 1.5 מיליון, וכן קיטה-קיושו, קאוואסקי ופוקוקה - 1.2 מיליון כל אחת.

תכסית: איים הרריים. 73% משטחה של יפן הנו הררי, כאשר שרשרת הררית נעה לאורכו של כל אי מצפון לדרום. ההר הגבוה ביפן הנו הר פוג'י (12,285 רגל). מכיוון שקיים מחסור גדול בתכסית מישורית, גבעות רבות וכן הרים רבים מעובדים בעילות ובחסכנות, לעיתים עד לפסגה ממש. בנוסף, יפן ממוקמת באזור בעל פעילות וולקנית מרובה. הפעילות הוולקנית מתבטאת ברעידות אדמה בעוצמה נמוכה המתרחשות בתדירות גבוהה. רעידות אדמה הרסניות בעוצמה גבוהה מתרחשות אחת למאה שנה ואחת שכזו צפויה להתרחש באזור טוקיו בשנים הקרובות על פי תחזיות המכון הסייסמוגרפי הלאומי. יפן ידועה אף בשל המספר הרב של המעיינות החמים שבה, אשר סביבם נוצרה תעשיית נופש מפותחת.

אקלים: נע בין סאב-טרופי בדרום לממוזג בצפון. בעיר הוקאידו אשר ממוקמת באי הצפוני הקיץ חמים ואילו החורף ארוך, קר ומלווה בשלגים כבדים. הערים טוקיו, נגויה, קיוטו, אוסאקה וקובה, במרכז ומערב האי המרכזי, הונשו, חוות חורף קצר ללא שלג כלל, או לחילופין בעל כמויות מועטות מאוד, וקייצים חמים ולחים במיוחד. בקיושו, האי הדרומי, ישנם חורפים מתונים וקייצים קצרים. באי אוקינאוה ישנו אקלים סאב-טרופי בשל קרבתו לקו המשווה.

דמוגרפיה: אוכלוסיית יפן בשנת 2009 מנתה 127.51 מיליון תושבים (המדינה ה-10 בגודלה בעולם מבחינת מספר התושבים - 1.9% מאוכלוסית העולם). האוכלוסייה אשר חוותה צמיחה פנומנלית במהלך מאה השנים האחרונות כתוצאה משינויים מדעיים, תעשייתיים וסוציולוגיים, האטה בקצב הצמיחה בשל אחוזי ילודה נמוכים. אוכלוסיית יפן קטנה ב-183,000 תושבים בין השנים 2008 ל-2009. - שיעור של 0.14%. האוכלוסיה היפנית מזדקנת כאשר שיעור בני 65

ומעלה הגיע בשנת 2009 ל 22.7% ושיעור האוכלוסיה של בני 0-14 היה רק 13.3%. שיעור האוכלוסיה הנתמכת (מבוגרים וילדים מחוץ לכח העבודה) היה בשנת 2009 56.5%.

בריאות: שיעור תמותת התינוקות לשנת 2007 היה 2.4/1000. תוחלת החיים לגברים – 80 שנים, ולנשים – 87 שנים. הסטנדרטים הבריאותיים הגבוהים ומבנה התזונה מייצרים ביפן תוחלת חיים גבוהה יחסית לשאר העולם. קבוצות אתניות: יפנים, קוריאנים (0.5%).

דתות: שינטו, בודהיזם, נצרות (0.7%).

שפות: יפנית.

חינוך: על פי נתוני הממשלה הרשמיים אחוז יודעי הקרוא וכתוב עומד על 99%.

כוח עבודה: (נכון לשנת 2009, 66.17 מיליון) בחלוקה בהתאם לתחומים להלן: שירותים – 42%, מסחר, ייצור, כרייה ובנייה – 46%, חקלאות, ייעור, דייג – 5%, עובדי מדינה – 3%. כ-12 מיליון מאוגדים תחת איגודים מקצועיים כלשהם.

שיעור הבלתי מועסקים ביפן מתוך כח העבודה, עומד על 5.1% לשנת 2009. בתוספת "מקצועות שאינם נחוצים" (עבודות יזומות, עבודות שאין בהם צורך ואינם תורמים לצמיחה כגון מכוני תנועה, מפעילי מעליות נוסעים וכדומה), ההנחה היא ששיעור האבטלה האמיתי הוא כ- 15%!!! יפן מתמודדת עם התיעוש ועלות העבודה הנמוך מחוץ ליפן בדרך מאוד מיוחדת המתאימה לחברה ביפן.

עירור: האוכלוסייה ביפן הנה עירונית ברובה, כאשר 4% בלבד עוסקים בחקלאות. חקלאים רבים משלימים את הכנסתם בעבודות חלקיות בערים ובעיירות הסמוכות למשקיהם. כ-80 מיליון יפנים מרוכזים בצפיפות כאוכלוסייה עירונית בחופי האוקינוס השקט של הונשו ובצפון קיושו. בהתאם לתהליך העירור המסיבי יפן ניצבת בפני בעיות דומות עמן מתמודדות חברות מתועשות בכל רחבי העולם, קרי ערים צפופות יתר על המידה, וחוסר התאמה בין התשתית העירונית ומערכת התחבורה לכמות הרכבים, זיהום אוויר ועלייה בכמות הפשיעה.

[חזרה](#)

רקע פוליטי

שלטון: יפן היא מונרכיה פרלמנטרית שלקיסר העומד בראשה יש תפקיד ייצוגי בלבד. חוקת יפן נחקקה ב-3 למאי 1947.

רשויות שלטוניות: מבצעת – קבינט בראשות ראש הממשלה. מחוקקת – דאייט, פרלמנט

המחולק לשני בתים, עליון ותחתון. שופט – מערכת משפט אזרחית המבוססת על מודל המשפט הרומאי.

חלוקה מנהלית: 47 מחוזות.

מפלגות פוליטיות: המפלגה הליברלית דמוקרטית (LDP), המפלגה הדמוקרטית של יפן (DPJ), מפלגת השלטון הנקייה החדשה (KOMEITO), המפלגה הקומוניסטית של יפן (JCP), המפלגה הסוציאל דמוקרטית (SDP).

הפרלמנט היפני ה"דאייט" מורכב משני בתים: הבית העליון המונה 480 נבחרים שתקופת כהונתם היא 4 שנים והבית התחתון שבו 252 נבחרים לתקופה של 6 שנים. בידי הבית התחתון ההכרעה באשר למינוי ראש הממשלה.

[חזרה](#)

רקע כלכלי

כלכלת יפן המבוססת על תעשייה מפותחת ושוק חופשי הנה הכלכלה השלישית בגודלה בעולם, אחרי ארה"ב ומעט אחרי סין שאינה כלכלת שוק חפשי. הכלכלה היפנית הנה תחרותית ויעילה בתחומים המשיקים לסחר בינלאומי, ופחות בתחומים מוגנים כגון חקלאות, הפצה ושירותים. לאחר שהשיגו את אחד משיעורי הצמיחה הכלכלית הגבוהים בעולם החל משנות השישים של המאה הקודמת ועד לשנות השמונים, חלה האטה בתחילת שנות התשעים כאשר הבעה הכלכלית התפוצצה, תהליך שבא לידי ביטוי בירידות חדות בשערי המניות ובמחירי הנדל"ן.

על ידי פיתוח אלמנטים של מנהיגות תעשייתית, טכנאים, כוח עבודה תעשייתי משכיל ומיומן, שיעורי חיסכון והשקעות גבוהים, עידוד מסיבי של התעשייה וסחר החוץ, יצרה יפן כלכלה תעשייתית בוגרת ויציבה. ליפן כמות מועטה של משאבים טבעיים ועל כן נחוץ לה סחר בינלאומי מפותח.

התחזיות הכלכליות היפניות לטווח הארוך הן חיוביות, במיוחד לאחר ההתאוששות מהסטגנציה הכלכלית הגרועה ביותר בתולדותיה מאז מלחמת העולם השנייה. התוצר הלאומי הגולמי הריאלי גדל בממוצע של 1% לערך במהלך שנות התשעים בהשוואה לצמיחה של 4% לערך בשנות השמונים. הכלכלה היפנית החלה שוב במהלך של צמיחה מחודשת לאחר סטגנציה של כעשור. הצמיחה הריאלית בשנת 2005 הסתכמה בכ-2.7% ובשנת 2006 בכ-2.2%. בשנת 2007 נרשמה עליה ריאלית של 2.3%, בעוד בשנת 2008 ירידה קלה של 0.7%. בשנת 2009 היתה ירידה חדה של 5.2% כאשר נתונים עכשוויים מראים על צמיחה של 2% וחזרה למסלול צמיחה ארוך טווח.

כלכלת יפאן מבוססת סחר בינלאומי. עובדה זו חושפת אותה להאטה גלובלית שעלולה לפגוע בביקוש למוצרי צריכה. מצד שני, עליית רמת החיים במשקים המתעוררים מתורגמת לגידול בצריכה, ומגמה זו אמורה בטווח הארוך לעבוד לטובתה. מאידך, בעיות ניהול הנובעות מענייני מסורת, ושער מטבע גבוה הפוגע ביצוא, עשויים להאט את הגידול, אך לא למנוע אותו.

חוזקות בכלכלה היפנית:

1. יפאן היתה אחת המדינות הבודדות שהשכילו לצמוח בתקופת הסטגפליציה הגלובלית של שנות ה-70. יפן תעבור גם את המשבר הנוכחי, למרות פסימיות אצל רבים משותפי הסחר שלה, אשר על כן נשמעת שוב ושוב הטענה מבחוץ ומבפנים, כי התאמה לחידושים אורכת ביפן זמן רב יחסית והתחרות הגלובלית מחייבת שינויים מהירים יותר.
2. חברות הרכב. חברות הרכב המובילות של יפאן מגלות בשנים האחרונות עדיפות על מתחרותיהן האמריקאיות. הן צומחות יותר, ונטלו את הבכורה העולמית. גם משבר טיוטה לא פגע אנושות בתעשיית הרכב היפנית, למרות שהאט במקצת את הגידול בדומיננטיות היפנית בשוקי הרכב הגלובליים.
3. המגמה הירוקה. חברות יפאניות רבות ערוכות היטב למגמות ההחמרה בתקינה הירוקה. למשל חברות הרכב, שמייצרות מכוניות חסכוניות וירוקות יחסית.

בעיות בכלכלה היפנית:

1. החולשה הפנימית בכלכלה היפנית: דשדוש של כלכלת יפאן הנובע מבעיות ניהוליות ופוגע ביכולות ההתאמה המהירות הנדרשות עקב תחרות גלובלית. שכנותיה של יפן, בדרום מזרח אסיה, ובעיקר סין, הודו, סינגפור, וגם וייטנאם ואינדונזיה, רשמו שיעורי צמיחה נאים. הכלכלה היפאנית שמבוססת ברובה על ענפי תעשייה מוטי יצוא, היתה אמורה להרוויח מהצמיחה האסייתית, אך למרות השיפור שנגרם במגזרי היצוא, החולשה הפנימית של יפאן מאיטה את שיעורי הצמיחה כאמור.
2. הזדקנות האוכלוסייה. תוחלת החיים ביפאן גבוהה (יותר מ-80), שיעור הילודה בה נמוך. במדינות מזדקנות הדור הצעיר מתקשה לממן את הדורות שפרשו מעבודה, דבר הפוגע בפוטנציאל הצמיחה של המדינה.
3. האטה גלובלית. כלכלת יפאן מבוססת במידה רבה על יצוא, והאטה גלובלית עלולה לפגוע בכלכלתה יותר מאשר בכלכלות שבהן מתקיימת צריכה פרטית חזקה.
4. המגזר הבנקאי. הבנקים היפאניים סבלו מחובות רעים רבים, ובגלל תרבות של חוסר שקיפות, נדרשו שנים כדי למחוק אותם. היקף המחיקות שלהם בגין נכסים מגובי משכנתאות (סאברייים) כמעט זניח, ומוערך בכ-5 מיליארד דולר.

חקלאות, אנרגיה ומינרלים:

רק כ-15% משטח אדמת יפן ניתן לעיבוד חקלאי ולכן הכלכלה החקלאית מסובסדת ומוגנת באופן קשיח ביותר על ידי הממשלה היפנית. כך, מצליחה יפן לייצר יחס תבואה לדונם בין

כלכלה פנימית 2006-2008			
2008	2007	2006	
507.6	515.8	507.4	תוצר לאומי גולמי, (נומינלי, טריליון ¥)

הגבוהים בעולם, ומשמרת יחס אספקה עצמית של כ-33% מכל הדרישה הפנימית שלה לתוצרת חקלאית וזאת על בסיס 56 מיליון דונם מעובדים בלבד. ביחס לסוגי התבואה השונים מייצרת יפן בדרך כלל עודף קל של אורז, אך מייבאת כמויות גדולות של חיטה, תירס, דורה ופולי סויה, בעיקר מארה"ב.

ממשלת יפן החליטה בצעד אסטרטגי להגיע לאספקה עצמית של 50% מהתצרוכת החקלאית על ידי השקעות בשינויים פנימיים (ניהול בעיקר), השקעות בטכנולוגיה והגברת התחרות. זה חלון הזדמנויות היסטורי לטכנולוגיה חקלאית מישראל בשוק היפני. בשל תלותה הכמעט מוחלטת באנרגיה מיובאת, שמה לעצמה יפן למטרה להקטין את השימוש בנפט ולגוון את מקורות האנרגיה השונים אשר היא רוכשת וצורכת. כך, מאז משבר הנפט הגדול בשנות השבעים הקטינה יפן את תלותה והתבססותה על נפט כמקור אנרגיה מ-75% בשנת 1973 ל-55% כיום. נוצר כאן כר נרחב לשיתוף פעולה עם חברות ישראליות בתחומי טכנולוגיה של אנרגיה אלטרנטיבית, מתחדשת וטכנולוגיות חסכון באנרגיה. מקורות אנרגיה חשובים נוספים הנם פחם, גז טבעי נוזלי, אנרגיה גרעינית ואנרגיה הידראולית.

מרבצים טבעיים של זהב, מגנזיום וכסף מספקים את הדרישה המקומית התעשייתית, ואולם יפן מסתמכת לחלוטין על מקורות זרים לאספקת מינרלים הנחוצים לתעשייה מודרנית כגון ברזל, עופרת, נחושת, פחם אבן, בוקסיט ומוצרי יער שונים.

-0.7	2.3	2.0	שיעור צמיחת התל"ג (ריאלי, %)
4,000,000	4,063,000	3,992,000	תל"ג לנפש (¥)
17.5	17.2	17.4	הוצאות ממשלה ישירות (% מהתל"ג)
1.4	0.1	0.2	מדד מחירים לצרכן (%)
102	116	117	שער המרה ממוצע JY/DOLLAR

אינדיקטורים כלכליים

תוצר מקומי גולמי

2008	2007	2006	טריליון ¥
507.6	515.8	507.4	תמ"ג נומינלי
556.6	560.5	547.7	תמ"ג ריאלי
308.7	307.0	305.0	צריכה פרטית
15.4	16.7	18.5	השקעות בדיור
86.3	89.8	85.0	השקעות שאינן בדיור
2.7	3.5	2.1	מלאי פרטי
97.8	97.1	95.2	הוצאות ממשלתיות
18.9	20.3	21.9	השקעה ציבורית
0.2	0.3	0.3	מלאי ציבורי
89.1	87.5	80.7	ייצוא של טובין ושירותים
61.8	61.2	60.3	יבוא של טובין ושירותים
-1.6	1.7	1.1	גידול נומינלי (%)
-0.7	2.3	2.0	גידול ריאלי (%)

[חזרה](#)

ניתוח אינדיקטורים כלכליים

השקעה ציבורית

נפח הבנייה הציבורית, אשר מייצג את התקדמות העבודות הציבוריות, פחת. לפיכך, ההשקעה הציבורית נמצאת כעת במגמת ירידה לנוכח התנאים הפיסקליים הלאומיים והמקומיים. בנוסף, גם נפח הבנייה הפרטית בירידה. יש לציין שמחירי הדיור נמצאים בירידה, במשך מעל ארבע שנים, דיור ומשרדים. חלק נובע גם מירידה בביקוש לשטחי מסחר ומשרדים של המגזר העסקי.

צריכה הפרטית

עלתה קלות זה שלוש שנים. מכירות בחנויות כלבו ובמרכולים שמרו על ממוצע של עליה מתונה. מכירות של מוצרי חשמל ביתיים המשיכו במגמת עלייה כאשר הן נתמכות בעיקר על ידי מכירות של מוצרים דיגיטליים ביתיים כדוגמת טלוויזיות שטוחות מסך, קונוסולות משחקים ומוצרי

תקשורת אחרים. מספר הרכבים החדשים הרשומים עלה מאז חודש אוגוסט בעיקר בשל החדרה של דגמים חדשים, אך פחת בחודש דצמבר. באשר לצריכת שירותים, ענף שירותי המזון והתיירות שמרו על יציבות ממוצעת.

ייצור תעשייתי

ממשיך לגדול על רקע הצמיחה המקומית והביקושים החיצוניים, למרות עליית המטבע. שיעור תרומת המגזר התעשייתי לתל"ג היפני הגיע בשנת 2008 ל 23% לעומת 21% בשנת 2007.

תעסוקה והכנסה ממוצעת

ההכנסה הממוצעת למשק בית ממשיכה במגמת עלייה מתונה לצד עלייה במספר העובדים ומחסור בכוח עבודה. שיעור האבטלה עמד לאחרונה על 5.1%, לעומת 4.0% בשנת 2008.

שיעור השכר הממוצע ל 144 ימי עבודה בשנה עמד על 315,000 ¥ בשנת 2009 לעומת 331,000 ¥ בשנת 2008. מאידך, מספר ימי העבודה לשנה ירד גם הוא משיעור של 149 ימים בשנת 2008.

בהקשר לשוק העבודה, יש לציין את ההתמודדות היפנית עם ירידת הדרישה לכ"א לא מיומן עקב מגמות של חידושים, אוטומציה בתעשייה ומחיר עבודה גבוה ליחידת ייצור. שוק העבודה היפני מעסיק על פי הערכות לא רשמיות עד שישה מיליון עובדים בעבודות יזומות שאינן תורמות לכל ערך מוסף למשק, למעט המרת תשלומי אבטלה בתשלום עבור עבודה לא נחוצה. המסורת היפנית מאפשרת התמודדות שכזו עם אבטלה גבוהה.

מחירים

מראשית המאה עד שנת 2008, עלו מחירי היבוא כתוצאה מגידול בביקושים לסחורות וחמרי גלם בשווקים הבינלאומיים. מחירי הסחורות והשירותים עולים מאז 2004, ביטוי לשיפור בכלכלה היפנית. מדד המחירים לצרכן גם הוא עלה מאז 2006. מגמה זו התמתנה עקב ירידה במחירי הייבוא בשנה האחרונה (2009) בעיקר בשל ירידת מחירים בשווקים הבינלאומיים של נפט גולמי ופחם, כמו כן ירידת מחירי המתכות (למעט ברזל). לכך יש להוסיף עלייה בערך הין יחסית למטבעות הסחר העקריים (דולר ואירו). מחירי הסחורות המקומיות ירדו גם הם בעקבות המגמות הללו.

מחירי השירותים המסחריים יציבים. מחירי שירותי הנדל"ן ירדו בשנתיים האחרונות. מחירי שירותי מידע במגמת עלייה מתונה. מאידך, מחירי שירותי תקשורת במגמת ירידה בשל ההפחתה במחירי השירות הסלולארי. מחירי הליסינג והשכירות אף הם בירידה.

מדד המחירים לצרכן אשר עלה בין 2005 ל 2008, ירד לרמה של שנת 2005.

שוק המניות

מדד מחירי המניות הניקיי (225 מניות) הגיע ב 2008 לרמה של 8,900 נקודות – רמתו הנמוכה ביותר מאז שנת 2002. בין שנת 2006 ל 2008 ירד מדד הניקיי ב 50%. שנת 2009, מבטאת שיפור במחירי המניות, המבטאים שיפור במצב המשק ביפן. המדד הגיע בסוף 2009 ל 10,200 נקודות.

מספר החברות הרשומות למסחר בבורסה בטוקיו הגיע בסוף שנת 2009 ל 1684 חברות, ירידה קלה לעומת סוף שנת 2008.

תחזית צמיחה

הבנק המרכזי ביפן הנמיך לאחרונה את תחזית הצמיחה של הכלכלה היפנית בשנת 2011 ל 2.1% לעומת תחזית קודמת של 2.6%. (קרן המטבע העולמית הנמיכה את התחזית ל 1.8% לעומת תחזית קודמת של 2%). להערכת מומחי הבנק, משברי חובות ומחיר גבוה לין, יורידו את נפח הייצור לייצוא ולכן הצפי הוא להאטה בצמיחה אשר מבטאת בסה"כ מגמה חיובית.

חזרה

סחר חוץ

סחורות				
2009	2008	2007	2006	ביליון ¥
54,171	81,018	83,931	75,657	ייצוא טובין (FOB)
51,499	78,955	73,136	67,344	ייבוא טובין (CIF)
2,671	2,063	10,796	7,902	מאזן סחורות

על פי מדד ערך יחידת סחר (יבוא, יצוא), ירד היצוא בשנת 2009 בשיעור של 8.9% (מעשי במונחי כסף על פי הטבלה מעלה בשיעור של 33.1%). והיבוא בשיעור של 23.8% (מעשי, 34.8%). ביטוי להאטה בסחר חוץ של יפן בשנת 2009. מגמת ההאטה נמשכת זו השנה השניה. היבוא קטן בפעם הראשונה מזה שבע שנים, ביטוי מובהק לירידה בבביקושים, בעיקר בשווקי היצוא של יפן.

העודף במאזן המסחרי החיובי של יפן עמד בשנת 2009 על 2.7 טריליון ¥, עלייה מתונה לאחר ירידה דרסטית שנה קודם לכן.

עיקר היצוא היפני לשנת 2009 היה כלי תחבורה (21.9%), מכשירי אלקטרוניקה (19.9%), מכונות (17.8%). מרכיב הטכנולוגיה הגבוהה בתוך היצוא היפני של כלי תחבורה, אלקטרוניקה

ומכונות, ממשיך לעלות. קיימת כאן הזדמנות גדולה לשת"פ טכנולוגי עם חברות ישראליות.

שותפות סחר

ביליון ₪

שנה	סה"כ	אסיה	אררה"ב			א"א	מזה"ת	אוקיאניה
			סין	דר' קוריאה	טאיוון			
יצוא מיפן								
2006	75,246	35,776	10,794	5,849	5,131	16,934	2,233	1,801
2007	83,931	40,400	12,839	6,384	5,274	16,896	3,078	2,104
2008	81,018	39,966	12,236	6,168	4,782	14,214	3,508	2,200
2009	54,171	29,338	10,236	4,410	3,399	8,733	2,013	1,409
יבוא ליפן								
2006	67,344	29,360	13,784	3,178	2,365	7,911	12,692	3,691
2007	73,136	31,546	15,035	3,210	2,334	8,349	13,370	4,189
2008	78,955	32,034	14,830	3,052	2,258	8,040	17,351	5,378
2009	51,499	22,989	11,436	2,051	1,711	5,512	8,640	3,542

יפן משמרת מאזן סחר חיובי עם אסיה, ארה"ב וא"א, בעוד מקיימת לאורך השנים מאזן סחר שלילי עם מזה"ת, בגלל יבוא דלקים.

סחר יפן עם אסיה

מאזן הסחר עם אסיה בשנת 2009 היה 6.3 טריליון ין לחיוב. זוהי ירידה של 20% במאזן. ירידה קיימת כבר שנה שניה ברציפות. היצוא ירד ב 26.6%, בעיקר עקב ירידה ביצוא במכונות וציוד אלקטרוני. היבוא ירד בשיעור של 28.2%, לראשונה זה 12 שנה!, בעיקר עקב ירידה בדלקים מינרליים ומכשירי אלקטרוניקה.

סין הופכת לשותפת הסחר העיקרית של יפן ותופסת את מקומה של ארה"ב. כבר בשנת 2002 עברה סין את ארה"ב ביבוא לתוך יפן. בשנת 2009 עברה סין את ארה"ב כיעד ליצוא.

סחר יפן עם ארה"ב

מאזן הסחר החיובי עם ארה"ב ירד בשנת 2009 בשיעור של 47.8%!! היצוא ירד בשיעור של 38.6%. זו כבר השנה השלישית לירידה ביצוא של יפן לארה"ב. עיקר הירידה מתבטאת ביצוא מכשירי תחבורה ומכונות. היבוא מארה"ב ירד בשיעור של 31.4% בשנת 2009. שנה שניה לירידה. עיקר הירידה היה במזון ומכונות.

סחר יפן עם איחוד אירופי

מאזן הסחר עם 27 החברות באיחוד האירופי שמר על זכות, אך ירד ב 70.2% לשיעור של 1.2 טריליון ין בלבד. היצוא לא"א ירד ב 41%, בעיקר עקב ירידה של מכשירי תחבורה ומכונות. היבוא רשם ירידה של 24.3%, בגלל אותם ענפים.

[חזרה](#)

השקעות ישירות ביפן והשקעות יפניות ישירות בחו"ל

הון יוצא	הון נכנס	(במיליוני דולר, נטו במונחי מאזן תשלומים)
50,165	-6,789	2006
73,483	22,181	2007
130,801	24,550	2008

בשנת 2006 נרשמה לראשונה זרימה כלפי חוץ של הון בסך 6.8 ביליון דולר (על בסיס מאזן תשלומים בינלאומי, נטו). זהו הנתון השלישי הראשון מאז שנת 1996. הנתון מבטא מכירה של חברות זרות ביפן לידי חברות יפניות. העסקה המפורסמת ביותר היתה מכירת וודאפון המקומית שהיתה בבעלות UK VODAFONE לידי BB MOBILE השייכת לקבוצת SOFTBANK. מכירה משמעותית נוספת נרשמה כאשר חברת GM האמריקנית מכרה את אחזקותיה בחברת SUZUKI. הממשלה היפנית הציבה יעד לשנים הקרובות להגדיל את שיעור ההשקעות ביפן כך שיעמוד על 5% מסך התמ"ג.

[חזרה](#)

השוק היפני - אתגרים

מחסומי כניסה

בעוד המכס נמוך באופן כללי, ישנם מחסומים המונעים ומעכבים ייבוא טובין ליפן, בעיקר ברגולציה ובירוקרטיה כבדה אשר מטרתה עיכוב ומתן עדיפות לשוק היפני המקומי.

דרישות מקומיות

על מנת לקבל רישיון ייבוא ליפן יש לעבור סדרה ארוכה של בדיקות ובחינות, ביניהן רשימה של טובין האסורים לייבוא או מוגבלים בכמות, רשימות זמניים לייבוא, אישורים מיוחדים ודרישות מיוחדות לתיוג המוצר. עיקר החסמים קיימים במוצרים הנוגעים לבריאות הציבור, כלומר, מוצרי מזון, ביו-טכנולוגיה ומוצרים רפואיים, אם כי גם מגזר התקשורת סובל.

[חזרה](#)

השוק היפני – הזדמנויות

תחומים מומלצים

התחומים המשגשגים והמוצלחים ביותר עבור יצואנים ישראלים הנם: מוצרי תקשורת, תוכנות מחשב, ציוד רפואי, אנרגיה ירוקה/חלופית, מים, טכנולוגיה חקלאית, תרופות, תעופה וחלקי כלי טיס.

פרוייקטים מרכזיים

ישנם מספר פרוייקטים ציבוריים עיקריים אשר נמצאים בתהליך בשנים האחרונות ומהווים הזדמנות לחברות חיצוניות, אם כי בקשיים רבים, בעיקר פרוייקטים לחידוש ושיפוץ אורבני בערים מסוימות. ענף החקלאות אשר עובר רפורמה ועיקרה הטמעת טכנולוגיות חדשות, פותח בפני חברות טכנולוגיות מישראל שווקים ענקיים.

[חזרה](#)

אסטרטגיית חדירה לשוק היפני

לחברות ישראליות השוקלות באופן רציני חדירה לשוק היפני מומלץ לשכור את שירותיו של סוכן או מפיץ ידוע בעל מוניטין, או להקים או לרכוש חברה מקומית מאויישת על ידי עובדים מיומנים. יש חשיבות מיוחדת לביקורים אישיים תכופים. היפנים משייכים ומקנים חשיבות גבוהה ליחסים אישיים ואלו אינם נרכשים בקלות, אלא לאורך זמן. סבלנות ומעקב תמידי נדרשים בכל סגירת עסקה. למנהלים בחברות זרות הבאים לביקור מומלץ להצטייד בשירותיו של מתורגמן מקצועי בשל העובדה כי מנהלים יפנים רבים אינם דוברי אנגלית.

[חזרה](#)

המערכת הפיננסית על רקע המשבר העולמי

משבר האשראי למשכנתאות בארה"ב

בנקים יפנים מסוימים השקיעו במוצרים פיננסיים הקשורים באופן זה או אחר למשכנתאות סב-פריים. ואולם, החלק היחסי של השקעות אלו לעומת כלל הנכסים של המוסדות הפיננסיים הנו קטן ולכן ניתן להניח כי משבר המשכנתאות והאשראי בארה"ב אינו צפוי להשפיע על השקעות ישירות של המערכת הפיננסית היפנית.